

COMPONENTELE OPERAȚIONALE ALE ORGANIZĂRII SPAȚIULUI GEOGRAFIC

V. ZOTIC¹

ABSTRACT. – *The Operational Components of the Geographical Space Organisation.* The operational components represents mental logical elements, philosophical and scientific definite, utilizet to organize the geographical information used in spatial organisation process. This include world visions, paradigms, laws, principles, rules, theorems, concepts and models. These operational components itself hierarchical subordonate and forming the conceptual sistem of the operational components.

1. Componente operaționale – definiție

Componete operaționale, reprezintă elemente logice, mentale, conceptuale statuate filosofic și științific, de operare și organizare a informației obținute din reacții de feed-back, în vederea atingerii unui scop urmărit. În cazul de față scopul urmărit este organizarea spațiului, iar informația este reprezentată de informația geografică obținută din cercetările efectuate de științele geografice și alte științe, pentru atingerea scopului, adică organizarea spațiului. Componentele operaționale sunt în ordine ierarhică de subordonare următoarele: viziunile asupra lumii, paradigmele, legile, principiile, regulile, teoremele, conceptele, modelele.

Toate aceste componente operaționale se subordonează ierarhic și formează sistemul conceptual al componentelor operaționale, utilizat sau necesar a fi utilizat în acțiunile de organizare a spațiului.

2. Structura holarhică a tipologiei componentelor operaționale ale organizării spațiului geografic

Holarhia tipologiei componentelor operaționale ale organizării spațiului geografic este rezultanta relațiilor de determinare și subordonare dintre acestea.

2.1. Viziunile asupra lumii

Reprezintă forme, moduri de interpretare ale realității obiective rezultate în procesul cunoașterii. Aceste viziuni au stat la baza curentelor filosofice care la rândul său stau la baza cunoașterii științifice ale lumii.

Dintre toate viziunile care au existat în decursul istoriei asupra lumii, la baza cunoașterii contemporane stau două: **viziunea idealistă și materialistă.**

2.1.1. Viziunea idealistă, care, în opoziție cu viziunea materialistă consideră spiritul, conștiința, gândirea ca factor primordial, iar materia, natura, existența ca factor secund derivat (Mic dicționar filosofic, București, 1968). Idealismul neagă posibilitatea cunoașterii lumii obiective. În cadrul acestei viziuni se deosebesc două curente majore: **idealismul obiectiv și subiectiv.**

¹ Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Geografie, 3400 Cluj-Napoca, România.

a₁). Idealismul obiectiv precizează că la baza existenței stă o realitate spirituală de sine stătătoare, independentă de materie și conștiința individuală a omului (ideea, spiritul universal, rațiunea universală) - adepți Platon, Hegel.

a₂). Idealismul subiectiv, neopozitivismul, neagă existența obiectivă și independentă de subiect a lumii exterioare. Acesta recunoaște ca unică realitate: senzațiile, reprezentările, conștiința individuală.

Viziunea idealistă fiind în contradicție cu cea materialistă a fost exclusă sau redusă din acest motiv din concepțiile științifice. Această luptă nu trebuie înțeleasă însă simplist, atribuind idealismului un rol, pur negativ, de frână în dezvoltarea științifică.

În contextul actual al înțelegerii și cunoașterii științifice însăși materialismul este pus la îndoială (de exemplu de către teoria relativității). Idealismul subiectiv înglobează în sine viziuni dogmatice, religioase asupra spațiului, izvorâte din percepția pur senzorială (fără utilizarea mijloacelor științifice) asupra spațiului care diferă de la o regiune la alta. Aceasta cuprinde legi de organizare socială și teritorială, aspecte comportamentale și teritoriale, care au rezultat din experiența socială acumulată în timp.

În perspectivă acestei viziuni asupra realității merită să i se acorde mai multă atenție din motivul că ea promovează forme mai mult plastice decât rigide de organizare a spațiului, precum și din motivul că însuși adevărul s-ar putea ascunde undeva la mijloc, determinat de lupta contradictorie între materialism și idealism.

2.1.2. Viziunea materialistă dă în opoziție cu idealismul un răspuns adecvat problemei raportului materiei și conștiinței, considerând materia, natura, existența ca factor primordial, iar conștiința, spiritul, gândirea ca factor secund, derivat (Mic dicționar filosofic, București, 1968).

Materialismul consideră că lumea este prin natura ei materială, că ea este o realitate obiectivă, independentă de conștiința omului, că natura este necreată și neperitoare, iar procesele din Univers se desfășoară potrivit legilor naturii.

Această viziune stă la baza științei contemporane, aservind din plin *pragmatismul* și negând latura spirituală a materiei (plasticitatea etc.). Această negare conduce de multe ori cunoașterea la limitele imposibilului și se omite generalul care reprezintă aspectul vizibil al realității.

Pe lângă aceste două viziuni majore asupra lumii care reprezintă o sinteză a multitudinii de viziuni, există o sumedenie de viziuni regionale, ce au luat naștere prin determinarea unor condiții geografice concrete, a modurilor de viață specifice, religie, grad de izolare, tradiție, experiența afectivă și de viață, ce conțin trăsături specifice și o serie de adevăruri incontestabile, acestea aservind la desfășurarea proceselor de organizare instictivă locală a spațiului.

2.1.3. Viziunile catastrofiste

O atenție sporită se impune a fi acordată viziunilor catastrofiste ce ignoră posibilitatea organizării din interior a sistemelor, promovând ideea catastrofei inevitabile. Acestea sunt viziuni periculoase care într-adevăr pot determina deraerea de pe făgașul normal organizarea respectiv dezvoltarea spațiului.

Ca idee integratoare, precizăm că, viziunile asupra lumii sunt în primul rând realizări mentale (un mod de percepere a realității care diferă de la un individ la altul) și că acestea stau la baza tuturor proceselor sociale (cu caracter pozitiv sau negativ) ce determină și organizarea spațiului.

Jocul minții umane este deosebit de periculoasă dacă aceasta (gândirea) nu este încadrată în niște "jaloane" (limite) clare de variație. Ea poate merge cu imaginația până la absurd, considerându-l pe acesta "adevăr".

O astfel de "jalonare" a limitelor gândirii și proceselor de organizare spațială se poate realiza cu ajutorul paradigmelor, legilor, principiilor, regulilor, teoremelor, conceptelor despre realitatea obiectivă izvorâte din cele două viziuni majore despre lume și din multitudinea viziunilor particulare care le compun.

2.2. Paradigmele

Acestea reprezintă o abordare acceptată universal, de rezolvare a problemelor (Barnes, 1982). Abordarea unei probleme prin prisma unei paradigme, transpune activitatea de cercetare în cadrul unor limite clar stabilite, "șabloane", asigurându-se metodologia necesară (legi, principii, reguli, teoreme, concepte, modele cu care se operează în cadrul unei paradigme) pentru efectuarea de studii și cercetări cu scopul de a dezvolta ideile și a extinde cunoștințele.

Paradigma reprezintă o matrice a concepției despre un adevăr la un nivel major sau mediu de abordare.

În abordarea științifică s-au elaborat mai multe paradigme pe baza principiului pluralismului de opinii, aceasta deoarece promovarea unei singure paradigme ar însemna acceptarea "dictaturii" paradigmei în cauză în știința dată (Bird, 1978).

În geografie s-au elaborat în decursul existenței acestei științe șapte paradigme de bază care stau la baza dezvoltării acestei științe și implică a științei organizării spațiului (în ordine cronologică):

- *Paradigma determinismului (ecologică)- (fondator F. Rathzel).*
- *Paradigma posibilismului (fondator P. Vidal).*
- *Paradigma landshaftică.*
- *Paradigma regională (fondator R. Hartshorne).*
- *Paradigma sistemică (fondator J. Forrester).*
- *Paradigma sociologică.*
- *Paradigma organizării durabile a spațiului.*

În abordarea problematicii organizării spațiului considerăm necesară conceperea următoarei ordini de structurare a paradigmelor, adică a căilor de abordare: *paradigma sistemică; paradigma regională; paradigma ecologică (a relațiilor din mediu și a relației omului cu natura); paradigma sociologică; paradigma organizării durabile a spațiului.*

2.3. Legile

Reprezintă o categorie filosofică ce exprimă raporturi esențiale, necesare, generale, relativ stabile și repetabile între laturile interne ale aceluiași obiect sau fenomen, între obiecte sau fenomene diferite, între stadiile succesive ale unui anumit proces (Mic dicționar filosofic, București, 1968).

Legea constituie una dintre formele cele mai importante ale interacțiunii universale a fenomenelor, este o *categorie de ordinul esenței*.

Legea mai reprezintă *parametru de ordine* în desfășurarea proceselor, stării structurilor sistemice în condițiile în care acestea sunt ordonate în afara stării de echilibru termodinamic. Parametrul de ordine este creat de cooperarea părților sistemului în cadrul procesului selectiv al evoluției.

Legile au caracter obiectiv, sunt inerente lumii materiale și acționează, atât în natură, cât și în societate, independent de voința și conștiința oamenilor. Astfel, ele sunt puse mai bine în evidență atunci când sunt ignorate sau încălcate.

Legile *se manifestă obligatoriu* (întotdeauna dacă se întrunesc condițiile necesare de manifestare a acestora). Din aceasta rezultă *caracterul istoric al legilor*, ele apar și se manifestă în cadrul anumitor condiții și își întrerup manifestarea când dispar condițiile, dar pot să apară din nou.

Legile au *caracter perpetuu* în actuala formă de structurare a lumii materiale, (nu dispare definitiv manifestarea unei legi, aceasta aflându-se într-o formă latentă de existență).

Legile au *autonomie*, în manifestarea lor existând o anumită independență între ele. Nici o lege nu anulează o altă lege, dacă pentru următoarea se întrunesc condiții de manifestare, astfel că fiecare nouă etapă de dezvoltare a învelișului geografic se caracterizează prin apariția și manifestarea unor "noi" legități, însă nu se stopează manifestarea "vechilor" legități. În acest context legile sociale și economice în nici un caz nu "anulează" manifestarea legilor naturale (biologice, geomorfologice, ecologice, hidrologice, climatologice etc.).

Legile *interacționează* între ele, între anumite limite substituindu-se parțial.

Legile au *diferite grade de generalitate (structură holarhică)*, în funcție de lărgimea sferei lor de acțiune. Caracterul holarhic al legilor este pusă în evidență de trei teze (Murphy P. Michael, O'Neill A. J. Luke, 1999):

➤ legile oricărui nivel holarhic sunt complet determinate de legile nivelului holarhic superior;

➤ legile unui nivel holarhic depind mai mult în funcționalitatea lor de circumstanțele la care se referă (nivelul holarhic de structurare a materiei) decât de legile aflate la un nivel holarhic superior. Totuși între nivelurile holarhice ale legităților există o colaborare în vederea rezolvării unor ambiguități interne;

➤ ierarhia legilor a evoluat odată cu evoluția Universului: legile nou apărute nu existau inițial ca legi, ci doar ca posibilități.

Există astfel, *legi specifice*, proprii unui domeniu determinat al realității, *legi generale* care acționează în întreg natura, *legi universale* (legile dialecticii²) care se aplică atât naturii cât și societății, gândirii.

Legile mai generale se manifestă prin cele mai puțin generale, fără însă a li se substitui.

Se mai deosebesc și *legi dinamice*, care se aplică fenomenelor și proceselor individuale luate în parte; *legi statistice*, care se aplică numai fenomenelor de masă.

2.3.1. Legile fizico-geografice

Sunt legi cu diferite grade de generalizare (legi generale care precizează evoluția, stările, dinamica geosferelor; legi particulare ale fiecărui component fizico-geografic în parte) subordonate funcțional.

² Legile dialecticii, sunt cele mai generale legi ale dezvoltării naturii, societății și gândirii. Principalele legi ale dialecticii sunt: *legea unității și luptei contrariului*; *legea trecerii schimbărilor cantitative în schimbări calitative*; *legea negării negației*.

1. *Legea unității și luptei contrariului*, dezvăluie izvorul intern al dezvoltării.
2. *Legea trecerii schimbărilor cantitative în schimbări calitative*, dezvăluie forma dezvoltării ca unitate a evoluției și revoluției, a continuității și discontinuității.
3. *Legea negării negației* reflectă tendința principală, direcția de ansamblu a dezvoltării ca mișcare progresivă de la inferior la superior, de la simplu la complex.

Legile dialecticii acționează simultan manifestându-se diferit în fiecare sector a realității în funcție de natura specifică a fenomenelor și proceselor.

Acestea sunt legi ce derivă din legile universale cu aplicabilitate și funcționalitate în învelișul geografic. Aceste legi stau la baza legilor sociale și economice cărora li se subordonează direct sau indirect. Ignorarea unei legi fizico-geografice poate determina anularea funcționalității, valabilității tuturor sau a unor legi sociale sau economice.

Legile fizico-geografice sunt *strict determinante* (au manifestare strict determinată).

2.3.2. Legile social-economice

Legile dezvoltării social-economice ca de altfel și alte legități obiective din lumea materială, reflectă legăturile, relațiile reale, stabile, necesare, ce există între oameni, grupuri sociale, comunități, clase sociale, popoare, precum și relațiile interne dintre aceste structuri.

Aceste tipuri, legături, ce reglează relațiile dintre oameni în procesul de producție, sub aspectul dezvoltării economice, se încadrează în categoria legităților economice.

Legitățile economice, ca și cele naturale, trebuie să posede următoarele caracteristici: *obiectivitate, necesitatea existenței, repetabilitate, autonomie, conținut sistemic*. Aceste caracteristici, de multe ori nu sunt întrunite în proporție de 100 %, din mai multe considerente:

- politic (de interesele pe care le promovează);
- științific (nu se dispune de o bază științifică satisfăcătoare și lipsa informației complete);
- economic (prin aceste legități se promovează doar interesul economic, raportat întotdeauna la posibilitatea obținerii beneficiului maxim prin orice mijloace și investiției de efort minim).

Între legitățile care guvernează natura și legitățile economice există o serie de deosebiri:

- legile sunt de două tipuri: un tip a căror manifestare este *strict determinantă* și un alt tip de legi a căror manifestare este *determinată* (legi cu acțiune probabilistică);
- legile social-economice fac parte din al doilea tip, cu manifestare probabilă (peste 50 %, dar nu întotdeauna se atinge 100 %, ca și în cazul legităților naturale).

Istoricismul legilor social-economice este legat de istoria dezvoltării societății (și nu de istoria dezvoltării mediului ca în cazul legilor naturale). Astfel istoricismul legilor social-economice, datează după apariția comunităților sociale cu caracter tribal (primele legități social-economice apar odată cu realizarea primei divizii sociale a muncii), iar altele sunt de dată mai recentă.

Din acest punct de vedere se deosebesc:

- legi care funcționează (sunt valabile) în toate tipurile de structuri (orânduiri) social-economice (Exemplu: *Legea concordanței relațiilor de producție cu forțele de producție, Legea creșterii permanente a eficienței procesului de producție*);
- legi care funcționează (sunt valabile) numai într-o anumită structură (orânduire) social-economică (Exemplu: *Legea beneficiului maxim în capitalism*);
- legi care funcționează (sunt valabile) în câteva structuri (orânduiri) social-economice (Exemplu: *Legea producției de bunuri de consum, ca etapă finală a procesului de producție, Legea creșterii în permanență a bunăstării materiale, culturale și spirituale ale societății*).

Dacă caracteristicile lumii materiale anorganice sunt determinate de forțe naturale, a lumii materiale organice de forțe naturale și instinct, legile social-economice sunt determinate de interese, interpretate ca dorințe de satisfacere a necesităților comunitare (necesități de grup, clasă, comunitate). Acest aspect determină și caracterul probabil (relativist) al legilor social-economice.

Producția bunurilor materiale stă la baza existenței biologice, sociale și spirituale ale comunităților umane, din acest motiv interesele materiale coordonează și condiționează toate acțiunile indivizilor, comunității. Desfășurarea acestor acțiuni trebuie să se realizeze după niște legi, astfel legile economice alături de legile naturale stau la baza dezvoltării comunității umane.

Legile naturale și legile social-economice, reprezintă într-o oarecare măsură două categorii distincte de legi. Prima categorie statuează existența și dezvoltarea lumii materiale, naturale, iar a doua categoric stă la baza dezvoltării societății umane și a relațiilor din cadrul acestora.

Dintr-o analiză atentă a acestor două categorii de legi se pune în evidență gradul de relativitate a legilor economice și neconcordanța funcțională în totalitate cu legile naturale.

Ca strategie de viitor se impune elaborarea, determinarea unor legi care să statueze relații durabile între comunitatea umană și mediu natural.

În gândirca organizării spațiului geografic atât legile generale cât și legile speciale ce guvernează lumea materială, în cadrul componentelor operaționale au o însemnătate primordială. Ele "jalonează" direcțiile valabile de dezvoltare, tipul de dezvoltare posibil, tipul de restricții care se impun a fi luate. Acestea mai reprezintă puncte de referință care neluate în seamă, nerespectate, determină manifestarea feed-back-urilor negative ca răspuns la nerespectarea legilor.

Respectarea și încadrarea în limitele optimului precizat de legi, constituie premisa dezvoltării sistemice, durabile, în interesul și favoarea tuturor, "natură-om" ca un tot indivizibil.

2.4. Principiile

Reprezintă o teză fundamentală, idee de bază. Principiul este echivalent în unele situații cu legea, sau i se subordonează direct (subordonare funcțională și conceptuală). Filosofic, principiul reprezintă un izvor primordial al cunoașterii, cauză primară a unei realități. Mai reprezintă o convingere, un punct de vedere definitiv stabilit. Se deosebesc mai multe categorii de principii: filosofice, conceptuale de bază ale științei geografice, sistemice, ecologice, regionale etc.

2.5. Regulile

Reprezintă, o normă, "lege" după care se desfășoară un proces, activitate, se produce un fenomen. Regula mai reprezintă un "principiu" (în unele cazuri este echivalent principiului), linie de conduită în conformitate cu legea, mod de rezolvare a o serie de probleme care au anumite caracteristici comune. Regula se află în deplină ordine de subordonare cu legea, în conformitate cu aceasta.

2.6. Teoremele

Reprezintă un enunț, al cărui adevăr, rezultă în urma unei demonstrații. Teoremele sunt valabile în cazul în care se adevărește enunțul promovat și au valoare orientativă.

2.7. Conceptele

Noțiuni, idee generală despre un anumit aspect al realității. Acestea se dezvoltă în permanență odată cu creșterea cantității de informație despre un anumit obiect sau fenomen al realității și contribuie în organizare prin prezentarea tuturor aspectelor de stare ale spațiului geografic.

2.8. Modelele

Termenul de "*model*" este utilizat în știință cu diferite sensuri.

În matematică, *modelul* este subordonat conceptului de structuri abstracte. Acesta reprezintă un ansamblu de elemente specificate între care există relații, este o expresie a unei structuri reale sau abstracte, dacă se poate stabili o corespondență între ele. Cu orice structură abstractă sau reală se poate asocia un număr variabil de modele, în funcție de aspectul structurii pe care îl prezintă.

În fizică "*modelul*" este subordonat verificării experimentale a valabilității lui în raport cu o categorie de fenomene discernabil constatabile de către un experimentator cu o anumită capacitate de investigare. Modelul fizic reflectă numai parțial domeniul realității la care se referă, implicând luarea în considerare atât a obiectului cât și a subiectului.

Modelul reprezintă o expresie simplificată, o abstractizare a realității, în care se prezintă sub o formă expresivă și relativă caracteristicile de bază sau legăturile, structurile, relațiile acesteia. Acesta mai reprezintă o ipoteză, care este o etapă în elaborarea teoriei (nu o teorie), un mijloc de a transforma necunoscutul în cunoscut, exprimarea complexului prin simplu.

Ținând cont de faptul că în elaborarea unui model nu se utilizează toată gama de informații existente despre realitatea unui obiect sau fenomen, acestea reprezintă o expresie subiectivă a realității, având diferite grade de asemănare cu aceasta. Pe de altă parte însă, un model este valoros prin faptul că trecând peste detaliile de multe ori întâmplătoare, nesemnificative, prezintă caracteristicile generale, de bază ale realității.

2.8.1. Particularitățile modelelor

Particularitatea esențială a modelelor constă în aceea că în elaborarea lor se impune un *grad ridicat de selecționare și sintetizare a informației utilizate*. Pentru a se pune în evidență esența unei realități care este exprimată cu ajutorul unui model, trebuie eliminate informațiile cu caracter nesemnificativ, "de fond" ale realității, de nivel primordial sau chiar secundar. *Astfel, modelul poate fi privit ca o realitate subiectivă elaborată de către un cercetător în procesul selecției amănunțite a informației, ce permite prin excluderea detaliilor nesemnificative, înțelegerea, într-o formă clară a aspectelor reprezentative, necesare sau de interes a realității.*

O altă caracteristică a modelelor o reprezintă faptul că acestea posedă o anumită *structură (carcasă a realității)*, rezultată în procesul de elaborare a modelului, formată din caracteristicile de bază ale acestuia, ce au fost selectate ca reprezentative. Reprezentativitatea acestor caracteristici rezidă din scopul pentru care este elaborat modelul, complexitatea de structurare a acestuia. Astfel, un model simplist de reprezentare se va dezvolta pe suportul unei singure structuri, iar modelele complexe (cu mai multe componente) vor avea nevoie de suportul unei structuri de bază formată din mai multe elemente (exemplu: un model tridimensional de stare a spațiului geografic, pentru reprezentare, are nevoie de o structură formată din rețeaua hidrografică, curbe de nivel, căile de acces, rețeaua de localități etc.). *Pentru o reprezentare exactă și păstrarea continuității modelelor, este de dorit ca structura de bază a unui model să rămână nemodificată.*

Un model se diferențiază de realitate prin gradul de asemănare, detaliere, apropiere față de aceasta. În scopul utilizării în practică a unui model și înțelegerii sale de către toate domeniile interesate, el trebuie să fie simplist, precum și destul de complex în același timp, pentru a putea exprima cu destulă precizie sistemul studiat.

Prin deosebirea care există între realitate și model, acestea sunt considerate ca analoge realității.

2.8.2. Funcțiile modelelor

Una din funcțiile de bază ale modelelor o reprezintă *funcția psihologică*, ea permițând înțelegerea unei grupe de fenomene și stări, care ar fi fost inaccesibile cunoașterii, datorită scării (extinderii) sau complexității sale.

O altă funcție a modelelor o reprezintă cea de *director al structurării informației*, bază de referință, care precizează tipul de informație ce este necesar să se colecteze și modul său de structurare, de îmbogățire ulterioară a conținutului în funcție de necesități (Krumbein, Graybill, 1965).

Modelele mai au și o *funcție logică*, ce ajută la explicarea modului de manifestare a unor fenomene, stări concrete.

Modelele îndeplinesc și o *funcție cu caracter normativ*, ce permite compararea unor fenomene, stări, cu altele, care sunt mai cunoscute.

Funcția sistemostructurală a modelelor permite abordarea realității ca un complex de sisteme interrelaționale.

Funcția constructivă a modelelor este exprimată prin precizarea etapelor de elaborare a teoriilor și de descoperire a legăturilor (Theobald, 1964).

Funcția cognitivă, de intermediere a cunoașterii științifice, permite promovarea cunoștințelor științifice la toate nivelele de cunoaștere.

BIBLIOGRAFIE

1. Barnes, B., (1974), *Scientific knowledge and sociological theory*, Routledge & Kegan Paul, London.
2. Bird, J. H., (1977), Methodology and philosophy, "Progress in Human Geography 2".
3. Forrester, Jay W., (1979), *Principiile sistemelor. Teorie și autoinstruire programată*, Editura Tehnică, București.
4. Johnston, R. J., (1983), *Geography and Geographers*, Edward Arnold, London.
5. Mohan, Gh., Neacșu, P., (1992), *Teorii, legi, ipoteze și concepții în biologie*, Editura "Scaiul", București.
6. Murphy, P. M., O'Neill, A. J., Luke, (1999), *Ce este viața? Urămătorii 50 de ani*, Editura Tehnică, București.
7. Stugren, B., (1994), *Ecologie teoretică*, Casa de editură Sarmis, Cluj-Napoca.
8. Surd, V., (coordinator) (1999), *Rural Space and Regional Development*, Editura Studia, Cluj-Napoca.
9. Surd, V., Zotic, V., (1999), *Principles and Laws in the Geographical Space Structure*, În volumul Rural Space and Regional Development, Editura Studia, Cluj-Napoca.
10. xxx, (1968), *Mic dicționar filosofic*, Editura Politică, București.